

29. 3. 2011

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Když se v Senátu diskutuje o Občanském zákoníku

Nový občanský zákoník - téma, které vzbuzuje vášnivé diskuze i téma, na které je hlasitě upozorňováno. S jeho postupným putováním po stezce legislativního procesu o něm bude slyšet stále více. Jednou z debat, která měla rekodifikaci zpopularizovat, byl seminář pořádaný na půdě Senátu. Ministr spravedlnosti a tvůrci novelu obsahově představili a symbolicky tak zahájili její pouť po horní komoře parlamentu.

Kolik má tato republika Eliášů?

Přesvědčivost a zapálení prezentujících je kolorit, který k takto velké změně patří. Odhodlání za zákoník bojovat bylo znát (kromě ministra spravedlnosti) zejména z advokáta Vladimíra Jirouska, bývalého předsedy České advokátní komory. Ve svém projevu si postěžoval na kolegy, kteří jsou dle jeho slov „líní na změny“. Stávající úpravu označil za hybrid a současný legislativní stav za schizofrenní. Projev zakončil otázkou „Je změna nutná čili nic?“, na kterou odpověděl: „Ano, změna je nutná bezpodmínečně.“ Na další otázku, a to „Je návrh občanského zákoníku návrhem dobrým?“ říká: „Ano, i když některé instituty budou diskutovány a rozumně modifikovány.“

Vědomí nutnosti dalších diskuzí i změn autorům kodexu nechybí. Odpůrci změny totiž jsou. A jsou slyšet. Iluze o spokojenosti všech je pouze utopie, stejně jako myslet si, že návrh takto velké novely neobsahuje nepřesnosti či pasáže nutné k diskuzím... Oficiální pohled to nepopírá, také přiznává že budou i krátkodobé nevýhody (které přináší každá úprava), ale jedním dechem dodává: Nový je dobrý, současný je starý a nepraktický... Ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil ve své úvodní řeči řekl, že se nejedná o náhodnou politickou vrtochu. Nová kodifikace je obsažena v programovém prohlášení vlády. Navíc, podle ministra, je po 10 letech intenzivních a systematických prací kodex dokončen, podrobně vydiskutován a hlavně: „Není jiná alternativa, není lepší kodex“. K tomu Vladimír Jirousek dodal (s jistou mírou nadsázky) otázku: „Kolik má tato republika Eliášů?“

Respekt k člověku tu zatím chybí

Hlavní autor návrhu, Karel Eliáš, si postěžoval, že kdybychom sledovali obraz nového občanského zákoníku v médiích, lze nabýt dojmu, že klíčová témata jsou „roj včel a dovolená“. To zastiňuje snahu autorů o změnu paradigmat. O posun od sociálního inženýrství k respektu k lidské osobě. Návrh klade důraz na autonomii vůle, soukromoprávní reflexi svobody s odpovědností za své činy a rozhodnou snahu o ochranu vlastní osoby. Ministr spravedlnosti poznamenal, že současné právo poškozuje občana (např. náhrada škody, nakládání s majetkem v roli zůstavitele apod.) a to se snaží novela změnit. V souvislosti s poznámkou Karla Eliáše a poškozování občanů ministr říká: „Proč by Čech nemohl mít náhradu za ztrátu z radosti dovolené, když to ostatní občané EU mají.“ Vladimír Jirousek u nové úpravy vyzdvihuje respekt k člověku jako humánní bytosti, podobu chránící dobrou víru člověka (což je podle něj praktické), spravedlivou možnost odškodnění a relevantní ochranu právní integrity.

Z obecné části prezentované Prof. JUDr. Karlem Eliášem, Dr., jsme vybrali několik změn:

- krajní **limity**, přes které autonomní vůle nemůže zajít: veřejný pořádek, dobré mravy
- presumpce a ochrana **dobré víry**: v soukromoprávním styku se každý musí chovat poctivě, zákaz zneužití práva (který doposud chyběl)
- **fyzické osoby** se dočkají posílení ochrany osobnostních práv; při zásahu do jejich integrity dochází k obrácení stávajícího modelu, přednost bude mít zadostiučinění poskytované v penězích; reflexe mezinárodních úmluv (například osoby zdravotně postižené (př. Alzheimerovou chorobou) budou moci sepsat takzvané předběžné prohlášení o tom, kdo má obstarat záležitosti až budou ve stavu, kdy se o sebe nebudou moci postarat)
- **zastoupení** osob: pokud jde o zastoupení zákonné, smysl nové úpravy je v ochraně zastoupeného; u smluvního záleží na ujednání dvou svéprávných lidí a důraz je kladen na ochranu třetí osoby
- u **věcí** se návrh do jisté míry vrací s reflexí do právních úprav angloamerických, pojímá věc jako široký pojem; jsou to předměty hmotné i nehmotné, se kterými se dá obchodovat; osnova se vrací k zásadě „superficies solo cedit“
- návrh jde cestou maximální ochrany toho, na čem se strany svobodně dohodly; zásada, že **projev soukromé vůle je spíše platný než neplatný**

Konkrétní detaily i s komentáři odborníků budeme postupně přinášet na našich webových stránkách. Jeden ze zajímavých názorů přineseme už příští týden, ve velkém rozhovoru s děkanem pražské právnické fakulty, prof. JUDr. Alešem Gerlochem, CSc.

Tento článek můžete okomentovat na facebookových stránkách epravo.cz >>> [zde](#)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)